

**Uttalelse til
Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen
om St.meld. nr. 31 Kvalitet i skolen**

4. november 2008

MFOs merknader til St.meld. nr. 31 Kvalitet i skolen

Generelt

MFO er tilfreds med at Regjeringen legger vekt på å drøfte, utvikle og heve kvaliteten i skolen. Det er likevel flere elementer i meldingen som skaper bekymring både blant MFOs medlemmer og i MFOs ledelse. I dette notatet til Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomité blir noen av disse områdene nærmere omtalt. MFO håper også å kunne komme nærmere tilbake både til disse og til andre problemstillinger ved senere anledninger.

Tidlig innsats

Som en del av kvalitetsbegrepet drøftes verdien av tidlig innsats i meldingen. MFO gir sin støtte til at tidlig innsats, forsterket innsats, en "føre var-holdning", på alle nivåer i grunnopplæringen er av stor betydning, og i mange tilfeller helt nødvendig, for et maksimalt læringsutbytte. MFO etterlyser imidlertid de estetiske fagene i dette bildet, og mener at det er uheldig med ensidig fokusering bare på forsterket opplæring i matematikk og norsk/samisk. Det er gjennom forskningsresultater påvist at god undervisning i kunst og kultur har positiv effekt, bl.a. på barns læringsprosesser.

Departementet vil også innføre obligatoriske kartlegging lesing og regning på ulike trinn. Dette kan være en måte å avdekke eventuelle mangler, men det er vesentlig at disse oppleggene bare brukes til kartlegging og ikke rangering av elevene - og selvsagt for å kunne endre eller forbedre undervisningsopplegg for en gruppe elever eller den enkelte elev.

Kompetanseutvikling

MFO støtter helhjertet opp om departementets forslag om et varig system for etter- og videreutdanning av lærere. Men vi etterlyser også her estetiske fag. Den reelle situasjonen i grunnskolene i dag er at ca. 50 % av de lærere som underviser i faget musikk eller kunst og håndverk ikke har fordypning i faget. Dette er en situasjon vi ikke kan leve med, langt mindre si oss fornøyd med. MFO ser med dyp bekymring på at dagens allmennlærerutdanning ikke inneholder et eneste obligatorisk praktisk-estetisk fag. Det er derfor nødvendig å prioritere estetiske fag i den foreslåtte etter- og videreutdanningen for lærere.

Det må være samstemmighet i de offentlige plandokumentene departementet har satt sin signatur på ellers forsvinner tilliten til våre utdanningsmyndigheter. Derfor må det f. eks. være samsvar mellom strategiplanen *Skapende læring*, som trekker opp strategi for kunst og kultur i opplæringen fram til 2010, og den foreliggende stortingsmeldingen om kvalitet i skolen. Strategiplanen har fem satsningsområder, der to av disse understreker nødvendigheten og betydningen av kunstfaglig kompetanse i opplæringen:

- utvikle og styrke kunstfaglig kompetanse i kulturtilbudet i opplæringen i barnehage og grunnopplæring
- styrke formidlingskompetansen i kunst- og kulturfag i opplæringen

I grunnlagsdokumentet *Prinsipper i opplæringen* pekes det på at

For å utvikle kulturell kompetanse for deltakelse i et flerkulturelt samfunn, skal opplæringen legge til rette for at elevene får kunnskap om ulike kulturer og erfaring med et bredt spekter av kulturelle uttrykksformer.

Den estetiske dimensjonen speiles i alle skolens fag og flere fag har kompetansemål som konkret rommer kunst, kultur og estetikk.

Kvalitativ god undervisning i estetiske fag er betinget av tilsvarende kompetanse hos det undervisningspersonalet som skal undervise i disse fagene.

MFO mener at estetiske fag må prioriteres i den foreslåtte varige ordning for etter- og videreutdanning, samt at det må bli obligatorisk med minst en halvårsenhet i estetiske fag i allmennlærerutdanningen.

MFO er positive til departementets forslag om å opprette en skolelederutdanning og ser fram til en nærmere konkretisering av denne.

Når det gjelder utdanningsforskningen vil MFO henvise til undersøkelser og forskning som har vært gjort og pågår, bl.a. av professor Anne Bamford i regi av UNESCO. Her viser funn bl.a. at undervisning i estetiske fag har effekter på hele grunnopplæringen, på lokalsamfunnet og på elevenes sosiale og personlige utvikling. Denne kunnskapen må tas i bruk og generere ny forskning om estetiske fag i opplæringen.

Tette hull i Kunnskapsløftet

Departementet har i flere sammenheng lagt vekt på at etter implementeringen av læreplanene i Kunnskapsløftet, skal det være rom for justeringer av læreplanene. MFO tror dette er klokt i stedet for omfattende nye reformer. Vi forutsetter at læreplanendringer av faglig art gjøres i nært samarbeid med de respektive fagmiljøer.

MFO tror også at utvikling av veiledende planer i fag kan være et godt hjelpemiddel for lokalmiljøene, men vil understreke enighet i departementets utsagn om at

Dette vil være et omfattende arbeid som krever involvering av fagmiljøer som deltok i arbeidet med de nasjonale læreplanene.

Støtte til bedre praksis

MFO støtter departementet i at det bør gjennomføres et felles nasjonalt tilsyn om bl.a. pedagogisk og trygghetsmessig forsvarlig gruppestørrelse.

Tettere oppfølging

MFO mottar stadig bekymringsmeldinger fra våre medlemmer i skoleverket om den økende byråkratiseringen i skolehverdagen, som fører til at det blir tidspress for skolens kjerneoppgaver, de pedagogiske oppgavene. Vi ser derfor fram til at det nedsettes et utvalg for å avbyråkratisere skolen og til realiseringen av utvalgets arbeid.

Blant de nasjonale sentrene er Nasjonalt senter for kunst og kultur et av de yngste. Dette er et nasjonalt ressurscenter som skal bidra til kunst- og kulturopplevelser og øke kompetansen om kunst og kultur.

MFO ser fram til ytterligere aktivitet i og bruk av senteret, og støtter departementets ønske om å utnytte de nasjonale sentrene generelt og spesifikt for oss, Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen, bedre i formidling av god praksis og utvikling av verktøy og ressurser.

I denne forbindelse vil vi også peke på kulturskolene og deres plass i systemet. I strategiplanen Skapende læring omtales kulturskolens muligheter for å utvikles til å bli et ressurscenter for grunnskolen, og det er ønskelig at kulturskolen skal bistå skoleverket i arbeidet med kunstfaglig opplæring. På denne måten kan kulturskolen delta i utformingen av skolen som en kulturarena.

Sammen med Norsk kulturskoleråd og andre organisasjoner i musikklivet har MFO nå utarbeidet et forslag til forskrift om kulturskolevirksomhet, hvor det stilles krav til bl.a. kapasitet og faglig nivå. Forslaget er sendt til Kunnskapsdepartementet, og vi tillater oss å be om Kirke-, utdannings- og forskningskomiteens støtte til en slik kvalitetssikring av kulturskolene.